

[Dubbelklicka för att infoga Bild]

Arbetsmarknads- rapport 2019 Februari 2020

stockholm.se

INLEDNING

Bland de kommunala huvuduppgifterna är arbetsmarknadsinriktade insatser en relativt ny företeelse. Från 1990-talet och framåt har kommunerna utvecklat arbetsmarknadsinsatser för att komplettera det nationella ansvaret för arbetsmarknadspolitiken genom framförallt Arbetsförmedlingen och som ett medel för att minska kommunernas kostnader för försörjningsstöd.

I Stockholms stad är det arbetsmarknadsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna som har uppdraget att tillhandahålla arbetsmarknadsinsatser. Arbetsmarknadsnämndens kärnverksamheter består av vuxenutbildning inklusive undervisning i svenska för invandrare (sfi) samt arbetsmarknadsinsatser och stadsdelsnämnderna ansvarar för arbetsförberedande insatser, OSA-anställningar, feriearbetande ungdomar samt Stockholmsjobb.

Stockholm är en tillväxtregion med goda arbetsmöjligheter jämfört med många delar av landet och arbetsmarknaden präglas av en ökande brist på arbetskraft inom vissa branscher. Samtidigt har vissa grupper som står längre från arbetsmarknaden fortsatt stora svårigheter att finna ett arbete. Det gäller särskilt de som har otillräcklig utbildningsbakgrund och därmed inte kan uppfylla de krav som regionens kunskapsintensiva arbetsmarknad ställer. Särskilt utsatta grupper är unga, nyanlända och kvinnor med kort utbildning. Därutöver är långtidsarbetslöshet en försvårande faktor.

År 2019 kännetecknas av en fortsatt god konjunktur med hög sysselsättning, låg arbetslöshet och relativt få försörjningsstöds-tagare som följd. Under året har dock en vändning skett och under 2020-2021 väntas en nedgång i konjunkturen. Exakt hur omfattande denna nedgång blir och vilka konsekvenser den får för arbetsmarknaden, återstår att se.

Arbetsförmedlingens förändrade organisation och den pågående diskussionen om myndighetens framtida roll och uppdrag har påverkat staden under 2019. Framförallt har det påverkat stadens möjligheter till en effektiv samverkan med arbetsförmedlingen.

Den interna samverkan inom staden har på arbetsmarknadsområdet påverkats av att flera stadsdelsförvaltningar under de senaste åren avvecklat sina arbetsmarknadsinsatser vilket gett en stor variation mellan stadsdelarna. Variationen påverkar i sin tur hur Jobbtorg Stockholm samverkar med respektive stadsdel.

Inom vuxenutbildningen har satsningen på kombinationsutbildningar utökats under 2019 och visat på fortsatt goda resultat. Regeringen har nyligen aviserat ett flertal kommande förändringar inom vuxenutbildningen. Framförallt handlar det om att vuxenutbildningen på ett tydligare sätt ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Förändringarna går hand i hand med utvecklingen inom Stockholms stad mot en starkare samverkan med branscher och arbetsgivare, både inom vuxenutbildningen och Jobbtorg Stockholm.

Karina Uddén

arbetsmarknadsdirektör

Innehåll

INLEDNING.....	3
SYFTE OCH MÅLGRUPP	6
ARBETSSÄTT	6
DISPOSITION	6
1. STATISTIK OCH OMVÄRLDSFÖRÄNDRINGAR	6
Statistik	6
Omvärldsförändringar	9
2. STADENS ARBETSMARKNADSINSATSER – ÖVERGRIPANDE ANSVARSFÖRDELNING.....	11
3. ARBETSMARKNADSSITUATIONEN FÖR STADENS PRIORITERADE MÅLGRUPPER	13
Nyanlända	13
Unga vuxna utanför arbetsmarknaden.....	16
Personer med funktionsnedsättning.....	17
4. STADENS ARBETSMARKNADSINRIKTADE ARBETE UNDER 2019	18
Stadsdelsförvaltningarnas arbetsförberedande insatser	21
Stödinsatser i form av OSA-anställningar	22
FINSAM.....	23
Jobbtorg Stockholm	23
Stockholmsjobb	30
Vuxenutbildning.....	31
Kombinationsutbildningar	33
Sfi med yrkesinriktning och yrkeshögskolan	35
Samverkan med arbetsgivare	36
Integrationspakten.....	38
Mentorskapsprogram	38
Information om företagande	38
Unga 16-19 år som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret	39
Unga vuxna 20-29 år i det uppsökande uppdraget.....	40
Kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden	41
Stadsdelsmammor	41
Romsk inkludering.....	42
Feriejobb	43

SYFTE OCH MÅLGRUPP

Enligt Stockholms stads budget 2020 ska *arbetsmarknadsnämnden årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen med särskilt fokus på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden*. Denna rapport avser arbetet som skett i staden under 2019.

ARBETSSÄTT

Rapporten är framtagen av staben för utveckling och utredning vid Stockholms stads arbetsmarknadsförvaltning i samverkan med nämndens olika verksamheter samt ansvariga för respektive stadsdelsförvaltnings arbetsmarknadsverksamheter.

DISPOSITION

Arbetsmarknadsrapporten beskriver stadens insatser och verksamheter inom arbetsmarknadsområdet under 2019. Beskrivning av arbetsmarknadsförvaltningen respektive stadsdelsförvaltningarnas arbete följer i stort stadens uppdrag inom arbetsmarknadsområdet med särskild belysning av personer som står långt från arbetsmarknaden, däribland prioriterade målgrupper som unga 16-29 år som står utanför arbete och studier och saknar känd aktivitet, nyanlända samt personer med funktionsnedsättning.

1. STATISTIK OCH OMVÄRLDSFÖRÄNDRINGAR

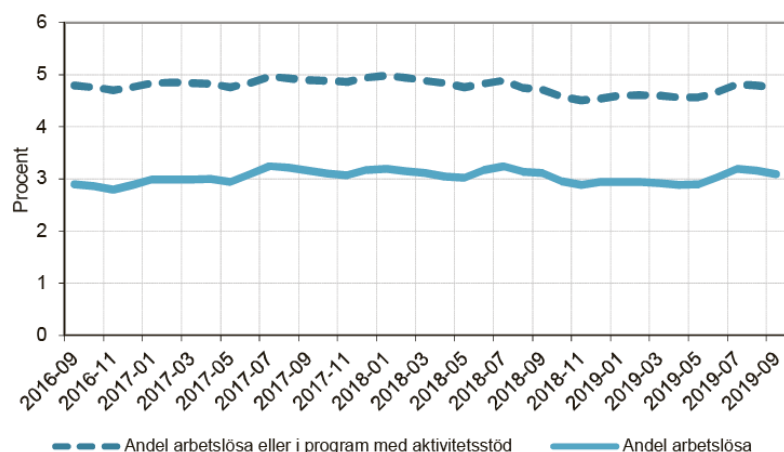
Statistik

Arbetslösheten i riket och Stockholms stad har under flera år sjunkit men började under senare delen av 2019 att stiga, tendensen förväntas fortsätta under 2020 och de kommande åren. Att antalet inskrivna arbetslösa ökar framöver förklaras av Arbetsförmedlingen dels av en svagare konjunktur, och dels av fortsatta strukturförändringar på arbetsmarknaden. Därtill kommer färre arbetslösa att övergå till arbete med stöd. Hela ökningen av arbetslösheten består av utrikes födda och hänger samman med utvecklingen av sammansättningen av arbetskraften där flera grupper initialt står längre från arbetsmarknaden.

Sökandesammansättningen bland de inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen har förändrats de senaste åren, där cirka tre av fyra arbetssökande nu bedöms stå längre ifrån arbetsmarknaden och mer än var tredje inskriven arbetslös saknar en gymnasieutbildning. Många arbetslösa har inte den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar och i genomsnitt var det 2018 omkring 149 000 per månad inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än 12 månader. När efterfrågan på arbetskraft under senare delen av 2019 började dämpas i kombination med färre subventionerade anställningar är risken överhängande att antalet arbetslösa som varit utan arbete i minst tolv månader stiger. Arbetsförmedlingen har på grund av budgetförutsättningar sänkt målen för antalet subventionerade anställningar. Under 2019 har antalet deltagare i en rad olika typer av arbetsmarknadsinsatser minskat med drygt 30 procent jämfört med 2018 men antalet deltagare bedöms stiga under 2020.

I september 2019 var det 48 114 kvarstående arbetssökande inskrivna vid Arbetsförmedlingen i Stockholms stad. Av dessa var 19 959 personer arbetslösa och kunde omgående ta ett arbete. Därutöver fanns det 10 662 personer i program med aktivitetsstöd. Sedan augusti 2019 har antalet arbetssökande minskat med -1,0 procent (-470 färre) medan de arbetslösa har minskat med -2,1 procent (-421 färre) och personer i program med aktivitetsstöd ökat med 1,3 procent (139 fler).

Sedan september 2018 har de arbetslösa i staden ökat med 1,1 procent (215 fler) och personer i program med aktivitetsstöd ökat med 4,7 procent (480 fler). Andelen arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd i relation till befolkningen visas i figuren nedan. Denna andel har legat stabilt kring knappt 5 procent för att sedan mitten av 2018 ha haft en minskad trend.

Män har i regel något högre arbetslöshet än kvinnor och även om ökningen i arbetslöshet i Stockholmsregionen gäller både kvinnor och män så är det framförallt i gruppen utrikes födda män som arbetslösheten ökar. Av samtliga åldersgrupper är arbetslösheten generellt sett som högst i åldrarna 35-44 år. De långtidsarbetslösa finner man främst i de äldre åldrarna. I september 2019 var 7 798 personer långtidsarbetslösa (en ökning med 400 personer jämfört med samma månad föregående år), vilket motsvarar 39,1 procent av de arbetslösa.

Stadsdelsområde	Antal arbets-sökande	Andel arbets-sökande av befolkningen	Andel arbets-sökande unga 18-24 år
Rinkeby-Kista	3 183	9,39	5,83
Spånga-Tensta	2 005	7,95	4,79
Hässelby-Vällingby	3 184	6,46	4,33
Bromma	1 428	2,70	2,17
Kungsholmen	1 201	2,42	2,02
Norrmalm	1 275	2,55	1,81
Östermalm	1 118	2,18	1,07
Södermalm	2 870	3,30	3,07
Enskede-Årsta-Vantör	3 570	5,11	4,03
Skarpnäck	1 260	4,00	3,53
Farsta	2 150	5,61	5,06
Älvsjö	712	3,65	4,09
Hägersten-Liljeholmen	2 129	3,40	3,13
Skärholmen	2 084	8,39	6,03
Hela staden	28 169	4,74	3,75

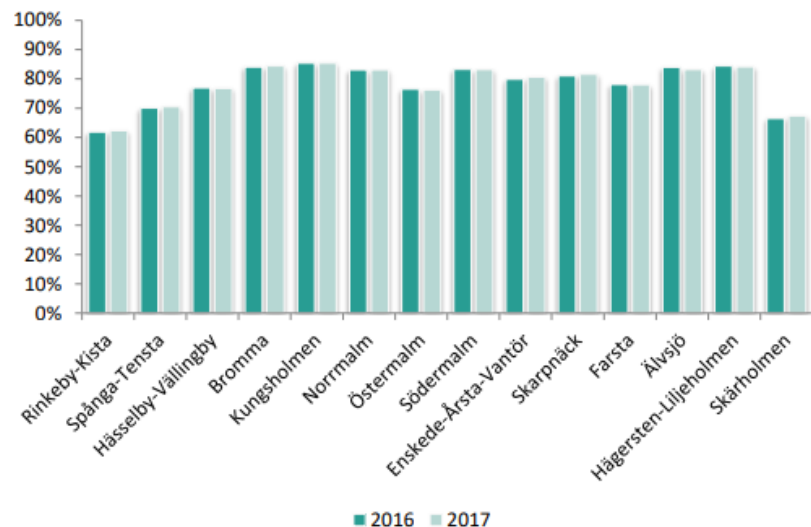
Vissa grupper har svårt att få arbete trots en hög efterfrågan på arbetskraft även om arbetslösheten bland dem har minskat. Det gäller främst personer utan gymnasiekompetens där arbetslösheten är omkring 20 procent och utrikes födda där arbetslösheten är omkring 13 procent.

Utöver arbetslösheten är förvärvsfrekvensen intressant att undersöka. De senaste publicerade siffrorna är från 2017 och då fanns det i Stockholms stad 507 717 förvärvsarbetande personer med bostad i staden i åldrarna 16–74. I åldersgruppen 20–64 år var förvärvsfrekvensen (andelen förvärvsarbetande av befolkningen) 79,5 procent, vilket var den högsta nivån på över 20 år. Bland kvinnor var förvärvsfrekvensen 79,2 procent och för män var motsvarande siffra 79,8 procent.

Förvärvsfrekvensen var högst för bosatta på Kungsholmen med 85 procent, följt av Bromma och Hägersten-Liljeholmen med 84

procent. Lägst var förvärvsfrekvensen i Rinkeby-Kista med 62 procent, följt av Skärholmen med 67 procent och Spånga-Tensta med 70 procent. Förklaringar till att dessa områden har låga förvärvsfrekvenser är bland annat hög arbetslöshet, högt beroende av sjukförsäkringssystemet samt stor andel utrikes födda.

Figur 26 Förvärvsfrekvensen i befolkningen 20–64 år efter stadsdelsområden, år 2016–2017
(Källa: SCB)

Omvärldsförändringar

Stadens arbetsmarknadsverksamheter påverkas till stor del av olika skeenden i vår omvärld. Konjunkturen, flyktingströmmar, och Arbetsförmedlingens omvandling är bara tre av de aspekter som styr arbetsmarknadens karaktär. Arbetsförmedlingen identifierar tre tydliga utmaningar för Stockholms läns arbetsmarknad under de kommande åren. Dessa är; utrikesföddas inträde på arbetsmarknaden, effektiv matchning (bristen på arbetskraft väntas fortsätta, däribland inom transport, hotell- och restaurang, skola, sjukvård och omsorg) och att motverka långa tider i arbetslöshet. Alla dessa är centrala i det arbete som utförs inom arbetsmarknadsområdet i staden.

Antalet hushåll som uppstår ekonomiskt bistånd i Stockholms stad ligger på en historiskt låg nivå, även om det under 2019 vände svagt uppåt. Faktorer som kan ha haft en motverkande effekt på biståndsmottagandet är färre öppet arbetslösa, fler personer i Arbetsförmedlingens arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd som ekonomisk ersättning, aktiva arbetsmarknadsinsatser samt arbetet mot felaktiga utbetalningar.

Sedan 2014 har antalet personer som beviljats sjukersättning av Försäkringskassan mer än halverats. Minskningen var störst fram till

2017 men har fortsatt under 2018 och 2019. Detta bedöms kunna påverka behovet av försörjningsstöd.

Regeringen har tagit steg för stora förändringar kring vuxenutbildningen som bland annat innebär att komvux ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet, en ökad prioritering av de med störst behov av utbildning sett till individens situation på arbetsmarknaden, en ökad statlig finansiering av gymnasial yrkesutbildning inom komvux (yrkesvux) och en ökad stimulans till utbildningar där språkstudier vävs in i yrkesutbildningen.

Vuxenutbildningen i Stockholms stad har till stor del redan införlivat dessa förändringar i verksamheten men regeringens ökade fokus på frågorna stärker stadens möjlighet att vidareutveckla arbetet.

Arbetsförmedlingens förändringsresa

Arbetsförmedlingens roll, uppdrag och arbetssätt är under omfattande omstrukturering och har under 2019 haft stor påverkan på stadens arbetsmarknadsinriktade arbete. Framförallt handlar det om stadens samverkan med Arbetsförmedlingen som försvårats genom omorganisation och personalneddragningar. Servicen till stockholmarna är under förändring och kommer så att fortsätta vara under åtminstone 2020. Hur detta kommer att påverka arbetslösa Stockholmare framöver är svårt att sja om men då Arbetsförmedlingen är en central samverkanspart för staden får förändringarna en stor betydelse för staden och arbetsmarknadsnämndens verksamheter.

På kort sikt kommer det pågående förändringsarbetet att innebära att formerna för samverkan, samverkansrutiner och samverkansöverenskommelser mellan staden och förmedlingen behöver ses över. Det kan också innebära att staden behöver ge utökade insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden. På längre sikt kommer ansvarsfördelningen mellan staden och arbetsförmedlingen att behöva ses över mer genomgripande då en ny organisation och ett förändrat uppdrag för Arbetsförmedlingen kan komma att påverka förutsättningarna för Jobbtorg Stockholms verksamhet.

Det råder en generell osäkerhet om kommunernas framtida roll i arbetsmarknadspolitiken. En särskild utredare, utsedd av regeringen, ska analysera frågan om kommunernas roll i förhållande till den nya Arbetsförmedlingen. Från 2021 förväntas ansvarsfördelning mellan stat och kommun vara tydliggjord liksom Arbetsförmedlingens

framtida arbetssätt - och därmed också de långsiktiga förutsättningarna för kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken framöver.

2. STADENS ARBETS- MARKNADSINSATSER – ÖVERGRIPANDE ANSVARSFÖRDELNING

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället. Ungdomar, nyanlända och andra som står långt från arbetsmarknaden ska särskilt prioriteras för att förebygga långvarigt utanförskap.

Arbetsmarknadspolitiken är i huvudsak ett statligt ansvar men kommunen kan under vissa förutsättningar erbjuda insatser som kompletterar den statliga arbetsmarknadspolitiken.

I Stockholms stad ansvarar arbetsmarknadsnämnden för kommunövergripande arbetsmarknadsfrågor och för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser. Nämndens ansvar omfattar bland annat:

- verksamheten vid stadens jobbtorg,
- vuxenutbildning inklusive svenska för invandrare (sfi),
- lagstadgad samhällsorientering för nyanlända,
- samordning av stadens arbete med mottagande och etablering av nyanlända,
- samordning och utveckling av stadens arbete med feriejobb för ungdomar,
- det kommunala aktivitetsansvaret för 16 till 19-åringar,
- samordningsansvar för stadens samverkan med Arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda arbetsmarknadsinsatser till personer som får ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet samt i övrigt till personer med svag ställning på arbetsmarknaden för att förbättra individens förutsättningar för hållbara anställningar.

Nämnden har ett nära samarbete med stadens olika verksamheter, andra myndigheter, näringsliv och det civila samhället. Stadens arbetsmarknadsinsatser erbjuds i huvudsak genom Jobbtorg Stockholm, som erbjuder individuellt anpassat stöd och insatser för att stötta den enskilde till långsiktig egen försörjning. Unga

arbetslösa är en prioriterad grupp, och staden ska särskilt prioritera insatser, anställningar och praktikplatser för unga upp till 29 år.

Arbetsmarknadsnämnden har tydligt uppdrag att utveckla samverkan med enskilda arbetsgivare, branscher och det lokala näringslivet i syfte att bidra till arbetsgivarnas kompetensförsörjning i regionen och för att skapa fler arbetstillfällen för nämndens målgrupper.

Stadsdelsnämnderna har ett ansvar som i huvudsak omfattar:

- arbetsförberedande insatser för arbetslösa som inte omfattas av arbetsmarknadsnämndens verksamhet inom Jobbtorg,
- stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar (offentligt skyddat arbete),
- rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar samt Stockholmsjobb.

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda individuellt utformat stöd till personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa så att de kan närma sig arbetsmarknaden. Insatserna ska stärka personens individuella förutsättningar och förbereda för att individerna ska kunna delta i insatser inom Jobbtorg Stockholm.

För många långtidsarbetslösa kan möjligheten till arbetslivs-erfarenhet vara avgörande för att nå hållbar etablering på arbetsmarknaden. I syfte att bidra till att fler arbetslösa erbjuds den möjligheten har stadens samtliga nämnder och bolag i uppdrag att som arbetsgivare erbjuda Stockholmsjobb och feriejobb. Denna typ av tillfälliga jobb ger viktiga meriter, kontakter och motivation, och väcker samtidigt intresse för staden som arbetsgivare och bidrar till stadens framtida kompetensförsörjning. Jobben ska vara meningsfulla och erbjuda ett relevant steg in på arbetsmarknaden.

Stadsdelsnämndernas utbud av insatser varierar geografiskt över staden på ett sätt som inte endast motiveras av stadsdelsområdets lokala förutsättningar. Flertalet stadsdelsnämnder har de senaste åren valt att avveckla sina egna insatser medan andra behållit eller utvecklat dem. Konsekvensen blir att förutsättningarna och målgrupperna för de olika jobbtorgens arbete skiljer sig åt beroende på vilka stadsdelsnämnder de är kopplade till. Stadsdelsnämndernas varierande utbud av arbetsförberedande insatser riskerar att påverka likställighetsprincipen.

Jobbtorgen utför idag mer av socialt inriktade arbetsmarknadsinsatser, i syfte att stärka grundläggande kompetenser och förbereda personer att närma sig arbetsmarknaden. Insatser som tidigare

erbjöds vid stadsdelsförvaltningarna i större utsträckning. Enligt reglementet ska arbetsmarknadsnämnden på beställning av andra nämnder mot ersättning av den beställande nämnden tillhandahålla arbetsträning för personer med socialmedicinska, psykiska och fysiska funktionsnedsättningar, något som inte sker idag. Förskjutningen av insatser mot jobbtorgs regi tillsammans med ett mer individfokuserat arbetssätt vid jobbtorgen innebär en ökad arbetsbelastning vid de lokala jobbtorgen. I viss mån har även en ansvarsförskjutning skett mot FINSAM.

3. ARBETSMARKNADS- SITUATIONEN FÖR STADENS PRIORITERADE MÅL- GRUPPER

Arbetsmarknaden utvecklas positivt och de flesta stockholmare med en gymnasieutbildning kommer glädjande nog snabbt ut i arbete för närvarande. Samtidigt ökar svårigheterna för kortutbildade, nyanlända, unga, kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden och personer med funktionsnedsättning. Hushåll i Stockholm som uppbär försörjningsstöd har en alltmer komplex problematik och skillnaderna mellan olika delar av staden vad gäller förvärvs-frekvens är fortsatt stora och bekymmersamma.

Otryggheten växer i delar av staden kopplat till arbetslöshet och känsla av utanförskap. Sammantaget innebär detta att nämndens målgrupper inom såväl Jobbtorg Stockholm som vuxenutbildningen förändras och målgruppernas behov blir större och alltmer komplexa.

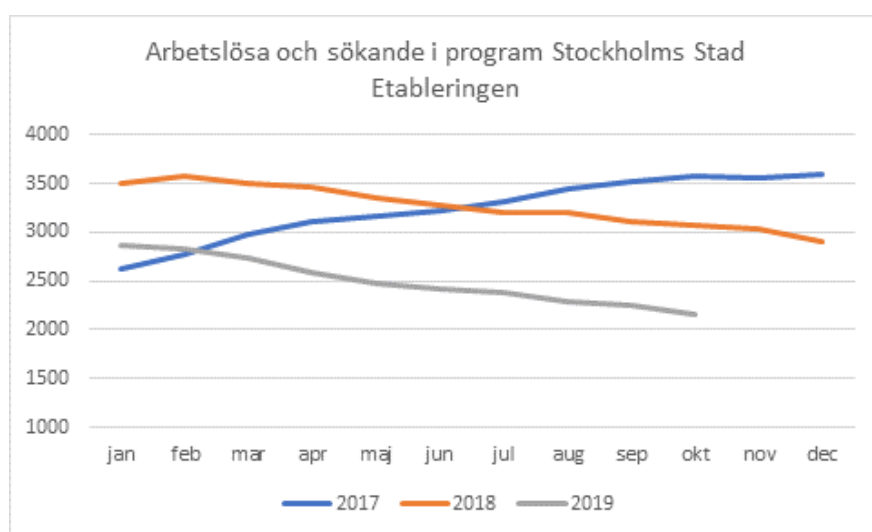
Målgrupper som varit särskilt prioriterade i nämndens utvecklingsarbete under 2019 har varit unga 16-29 år som står utanför arbete och studier och saknar känd aktivitet, samt gruppen nyanlända. Nämnden har genomfört en utredning om behov och förutsättningar för ett etableringscentrum. Behovet och nyttan av att samla resurser och kompetens för en snabbare och effektivare etableringsprocess är tydligt.

Nyanlända

Med nyanländ avses i huvudsak personer födda utanför EU/EES som inte befunnit sig i Sverige i mer än 36 månader efter att ha fått uppehållstillstånd. Definitionen används bland annat av arbetsförmedlingen och är den som staden följer gällande insatser inom vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsats. I viss utsträckning kan

andra grupper med liknande behov som de helt nyanlända få del av insatser.

Under januari – december 2019 tog Stockholm emot 1 930 nya individer med uppehållstillstånd, jämfört med 2 975 personer motsvarande period föregående år (Källa: Migrationsverket). Antal nyanlända i Arbetsförmedlingens statistik över antal i etableringsplan eller etableringsprogram som är öppet arbetslösa visar också en minskning (se diagram nedan). Antal nyanlända påverkar först verksamheter som sfi och samhällsorientering, som båda har fått något färre elever/deltagare under året.

Källa: Arbetsförmedlingen

I Arbetsförmedlingens verksamheter fanns i oktober 2019 ca 4 300 nyanlända personer med uppehållstillstånd varav ca 2 000 inskrivna i etableringen. Många läser svenska för invandrare (sfi), deltar i samhällsorienteringen och i arbetsförberedande insatser. En hög andel i den totala gruppen nyanlända i Stockholms stad, omkring 43 procent, har endast förgymnasial utbildning, d.v.s. har gått i skola i högst 10 år i sitt hemland. Inom etableringsuppdraget är andelen med kort utbildningsbakgrund något högre, 48 procent.

Omkring 22 procent av samtliga nyanlända har en gymnasial utbildning från sitt hemland, men det är oklart hur många som har kunskaper som motsvarar ett nationellt- eller ett yrkesprogram på gymnasienivå. Omkring 35 procent av de nyanlända har utbildning på eftergymnasial nivå. Utbildningsnivåerna skiljer sig inte nämnvärt mellan kvinnor och män, men antalet kvinnor som helt saknar formell grundläggande utbildning är större än antalet män.

De kartläggningar som har genomförts visar på ett glapp mellan de nyanländas kompetenser och arbetsgivarnas krav. Det är dock viktigt att betona att det framförallt gäller för kortutbildade nyanlända. Kort utbildning är i Stockholmsregionen den enskilt största riskfaktorn på arbetsmarknaden. Även andra kortutbildade som till exempel unga som inte avslutat sin gymnasieutbildning har en mycket utsatt situation. Det framgår tydligt av arbetsförmedlingens analys av läget på arbetsmarknaden där en del av de utmaningar som finns kring matchningen definieras som en kompetensbrist snarare än en arbetskraftsbrist. I detta läge blir matchning till jobb genom utbildning allt viktigare för att möta efterfrågan inom de växande yrkeskategorierna. För att säkra den framtida kompetensförsörjningen av personal krävs åtgärder som rustar den tillgängliga arbetskraften med utbildning och de kompetenser som idag krävs för en hållbar etablering på arbetsmarknaden.

Trots en hög andel kortutbildade inom gruppen nyanlända är det få som inom ramen för etableringsuppdraget läser yrkesutbildningar eller fristående kurser på gymnasial nivå. För att fler ska välja att studera krävs det ett mer omfattande samarbete mellan arbetsförmedlingen och Stockholms stad kring studie- och yrkesvägledning, motivationshöjande insatser, rekrytering till studier samt anpassade utbildningssatsningar som bättre kan fånga upp de relativt kortutbildade, d.v.s. de som saknar en fullständig gymnasial utbildning. Ytterligare ett utvecklingsområde är att stärka samverkan mellan vuxenutbildning och näringslivet för att bidra till att skapa fler utbildningar där deltagarna har en nära kontakt med arbetsgivare under hela utbildningens gång. Även ett jämställdhetsperspektiv bör integreras i arbetet då resultatet av kartläggningen av målgruppen tyder på att det finns traditionella könsmönster i valet av yrke.

Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) innebär en fördjupad samverkan kring kartläggning, gemensam planering och jobbspår för nyanlända där syftet är att förkorta etableringstiden och att fler ska gå ut i arbete eller reguljära studier. Inom ramen för detta utvecklas samarbetsformer för studie- och yrkesvägledning för kortutbildade. Ytterligare ett fokusområde är att staden och Arbetsförmedlingen med gemensamma krafter ska få fler arbetsgivare att medverka i jobbspår för nyanlända samt i rekryteringar riktade till nyanlända.

Överenskommelsen omfattar även unga nyanlända i åldern 16-24 år som behöver fullfölja en gymnasieutbildning. Här sker samverkan kring insatser med Arbetsförmedlingen, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Samarbetet förväntas ge samordningsvinster

och ökad träffsäkerhet i insatserna. Detta ska bidra till att förkorta etableringstiden för nyanlända.

Överenskommelsen behöver revideras under 2020, men beroende på inriktning från DUA kan överenskommelsen som görs komma att omfatta både nyanlända, unga och personer som står långt från arbetsmarknaden.

Inom FINSAM-projektet Emma har ett arbetssätt för gemensam kartläggning och planering av insatser utvecklats och delvis implementerats lokalt i samverkan mellan jobbtorg och Arbetsförmedling. EMMA avslutades 2019 och arbetet tas nu vidare i ESF-projektet Hållbar Etablering, som riktar sig till nyanlända kortutbildade och är ett samverkansprojekt mellan arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen. Hållbar Etablering startade upp 2019 och går under 2020 in i genomförandefas.

Nämnden använder aktivt möjligheten att söka medel från Europeiska socialfonden (ESF) för att förstärka insatserna för nyanlända. Inom ramen för projekt YFI erbjuds nyanlända att delta i yrkesutbildning i kombination med språkutbildning. Under 2019 startade projekt Spången som syftar till att redan anställda inom staden med bristfällig grundutbildning ska erbjudas utbildning samtidigt som nyanlända erbjuds en kortare utbildning och därefter får möjlighet att vikariera på en arbetsplats.

Unga vuxna utanför arbetsmarknaden

Ungdomsarbetslösheten har sjunkit de senaste åren men det är fortsatt ett stort antal unga i Stockholm som varken arbetar eller studerar och etableringsåldern på arbetsmarknaden är hög. I december 2019 var 1 386 unga 18-24 år arbetslösa i Stockholms stad vilket är en ökning från 1 286 i december 2018 (avser unga 18-24 år inskrivna på Arbetsförmedlingen). Utrikesfödda och unga som saknar fullständig gymnasieutbildning är överrepresenterade i målgruppen. Tillsammans med unga med funktionsnedsättningar är det dessa grupper som har svårast att etablera sig i arbetslivet.

Ungdomar som tidigare hade möjlighet att söka arbete direkt efter grundskolan måste idag gå klart en gymnasieutbildning för att möta kraven på arbetsmarknaden. Samtidigt har skolsegregationen ökat och de elever som har det svårt i skolan har fått det ännu svårare. De finns också starka samband med elevernas socioekonomiska bakgrund. Elever från socioekonomiskt utsatta miljöer presterar sämre än sina mer välbeställda kamrater (*Unga vuxna som varken arbetar eller studerar i Sverige, LO, februari 2015*).

SCB uppskattar att runt 40 procent av de arbetslösa i åldern 20-24 år inte är inskrivna på arbetsförmedlingen vilket försvårar för samhället att hjälpa dessa att komma närmare den reguljära arbetsmarknaden och visar på behovet av ett omfattande uppsökande arbete. Unga som inleder vuxenlivet i arbetslöshet och inte ser några jobbmöjligheter löper stor risk att sluta söka arbete.

Som en följd av ovanstående beskrivning samt det utökade uppsökande arbetet ser arbetsmarknadsnämnden en ökning av unga som tillhör en eller flera av de mer utsatta målgrupperna och av unga med någon typ av psykosocial problematik bland Jobbtorgs aspiranter. För dessa unga är det av stor vikt att erbjuda ett individuellt utarbetat stöd mot arbete eller studier som tar hänsyn till hela deras livssituation och som innefattar långt gående samverkan med andra aktörer i staden, samt med landsting och arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknadsnämnden har ett omfattande arbete riktat till unga bland annat inom ramen för DUA vilket underlättat samverkan med arbetsförmedlingen. I stadens budget för 2019 och 2020 är målgruppen unga upp till 29 år prioriterad. Förvaltningen möter unga genom att löpande ta emot och erbjuda insatser till arbetslösa ungdomar som har försörjningsstöd, inom ramen för kommunens aktivitetsansvar för 16-19-åringar, uppsökande arbete av 20-29 åringar och samordning av stadens arbete med feriejobb.

Utifrån Stockholms befolkningsprognos 2019 väntas antalet unga i gymnasieåldern, 16-19 år, öka med ca 8 976 unga mellan 2019 och 2027. Det innebär att antalet unga att söka upp inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret förväntas att öka avsevärt, vilket ställer krav på ökade personalresurser.

Personer med funktionsnedsättning

Enligt SCB:s undersökning av situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2018 anger 12 procent av befolkningen i åldern 16–64 år att de har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utbildningsnivån bland personer med funktionsnedsättning är lägre än i befolkningen totalt, en större andel har endast förgymnasial utbildning än befolkningen i helhet och en mindre andel har eftergymnasial utbildning. Även sysselsättningsgraden är lägre. Bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är sysselsättningsgraden 64 procent jämfört med 80 procent i befolkningen som

helhet. Arbetslösheten låg under 2019 på omkring 6 procent totalt och på 11 procent bland personer med funktionsnedsättning.

Bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som inte är sysselsatta uppger 64 procent i SCBs undersökning att de skulle kunna utföra ett arbete om de fick stöd och olika typer av anpassningar. Det är också arbetsmarknadsförvaltningens erfarenhet att många fler kan delta i arbetslivet med rätt stöd. Förvaltningen ser ett stort behov av att erbjuda utökat stöd och anpassa sina verksamheter både inom vuxenutbildningen och inom Jobbtorg Stockholm för att fler med funktionsnedsättning utifrån sina förutsättningar ska kunna delta i utbildning och i arbetslivet.

Bland personer som har daglig verksamhet bedömer till exempel socialstyrelsen att cirka tio procent skulle kunna klara av ett arbete på den ordinarie arbetsmarknaden, vilket för Stockholms del rör sig om cirka 250 personer. Personer med varaktig funktionsnedsättning på grund av psykisk ohälsa är en annan målgrupp som arbetsmarknadsförvaltningen ser behov av att rikta insatser till. Behovet av samverkan med andra myndigheter och samordningsförbundet är stort dels utifrån att många har behov av insatser från flera myndigheter men också för att dessa grupper riskerar att falla mellan stolarna och inte få det stöd de behöver.

4. STADENS ARBETS- MARKNADSINRIKTADE ARBETE UNDER 2019

Ett viktigt fokus för arbetsmarknadsnämnden har under 2019 varit att få fler kortutbildade att både söka sig till och klara av en utbildning inom vuxenutbildningen. Ett led i detta är att förvaltningen startat flera kombinationsutbildningar där utbildning i svenska för invandrare kombineras med yrkesutbildning. Sammanlagt har drygt 460 elever studerat kombinationsutbildningar under året. Föregående år var motsvarande siffra drygt 300 elever. En framgångsfaktor i detta arbete är att utbildningarna sker i nära samverkan med arbetsgivare så att utbildningen direkt kan leda till jobb. Ett annat viktigt led i att fler ska komma in och även klara sina studier är att arbetsmarknadsförvaltningen under året utvecklat sina arbetssätt för att ge särskilt stöd både före och under studierna för de som behöver det.

Samverkan med andra är en förutsättning för arbetsmarknadsförvaltningen att klara uppdraget och bidra till att arbetsgivare snabbt kan hitta den kompetens de behöver i Stockholm. Samverkan har därför varit ett prioriterat utvecklingsområde under 2018. Centrala samverkansparter har varit arbetsgivare, stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, socialnämnden, Stockholm Business Region (SBR) samt arbetsförmedlingen. Samverkan inom ramen för samordningsförbundet, FINSAM, har också utvecklats genom ett antal gemensamma utvecklingsprojekt.

Arbetsmarknadsnämnden har även i uppdrag att samordna vissa verksamheter som operativt bedrivs inom flera förvaltningar i staden. Det gäller samordning av feriejobb för unga, stadens arbete med det kommunala aktivitetsansvaret för unga 16-19 år (KAA), stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsverksamheter, offentligt skyddat arbete samt stadens flyktingmottagande. Arbetsmarknadsförvaltningen har utvecklat arbetet inom dessa områden i nära och god samverkan med övriga berörda förvaltningar.

Arbetsmarknadsnämnden har det kommunövergripande ansvaret för arbetsmarknadsfrågor och för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser men ett visst ansvar för arbetsmarknadsinsatser åligger också stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att erbjuda insatser som förbereder individer för jobbtorgens verksamhet. Arbetsmarknadsförvaltningen har ett samordningsansvar för stadsdelsförvaltningarnas arbetsförberedande insatser inklusive offentligt skyddade anställningar (OSA). Målet är att skapa enhetlighet i handläggning och arbetssätt samt att erbjuda forum för information och erfarenhetsutbyte samt utveckla och förtydliga den gemensamma kedjan av insatser och ansvarsfördelningen mellan stadsdelsförvaltningarnas arbetsförberedande insatser och Jobbtorg Stockholm.

Alla stadsdelsförvaltningar har idag inte egna arbetsförberedande insatser i form av arbetsträning och inriktningen bland de som har och vilken målgrupp de riktar sig till skiljer sig åt. Under 2019 har ytterligare ett par stadsdelsförvaltningar stängt sin arbetsträningssamverksamhet. Den praktiska konsekvensen av variationen i utbud och inriktning är att jobbtorgen arbetar olika mot olika stadsdelsförvaltningar. I den översyn som Jobbtorg Stockholm genomförde under 2017-2018 framgår att gränsen mellan stadsdelsförvaltningarnas uppdrag att förbereda individer inför jobbtorgens verksamhet och jobbtorgens uppdrag är otydlig. Lokalt har olika rutiner

utvecklats för att avgöra vilken individ som ska till vilken verksamhet.

I den nyligen presenterade projektrapporten från Stadsrevisionen, *Stadens arbetsmarknadsinsatser Nr 1, 2020* föreslås att stadsdelsnämndernas roll att tillhandahålla arbetsförberedande insatser behöver förtydligas så att det framgår i vilken omfattning stadsdelsnämnderna ska erbjuda dessa insatser för att kunna upprätthålla likställighetsprincipen över hela staden.

Arbetsmarknadsförvaltningen har nyligen fått ett utökat samordningsuppdrag för att förbättra möjligheten till planering och utveckling ur ett helhetsperspektiv. Uppdraget innefattade ytterligare stöd till kompetens- och verksamhetsutveckling av möjligheterna för stadsdelsnämnder att utbyta platser med varandra. Utvecklingsarbete sker även för att utöka möjligheten att ta del av parallella aktiviteter på jobbtorg under en arbetsträning i regi av stadsdelsförvaltningarna.

Under 2019 har ett flertal utbildningar genomförts inom ramen för samordningsuppdraget. Det har exempelvis handlat om utbildningar i bedömningsverktyg för arbetskonsulenter, handledarutbildningar för arbetsinstruktörer, arbetsmiljöutbildningar för OSA-handläggare samt utbildning i motiverande samtal för samtliga yrkeskategorier. Aktiviteter har genomförts i syfte att skapa smidigare övergångar från arbetsmarknadsverksamheterna till jobbtorgen och på så vis ökade möjligheter till inträde på den öppna arbetsmarknaden. Sammanlagt har 81 individer med OSA-anställning fått stöd av Jobbtorg Stockholm för att komma ut på den öppna arbetsmarknaden efter avslutat OSA, vilket är 27 procent av samtliga med OSA-anställning inom staden under 2019.

Matrisen nedan ger en överblick över stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser under 2019 (budgeterat)

Stadsdels-nämnd	OSA-anställningar	Stockholms-jobb	Ferie-jobb	Stadsdels-mammor	Övriga arbetsförberedande insatser
Rinkeby-Kista	12	70	-	-	161
Spånga-Tensta	-	-	-	-	-
Hässelby-Vällingby	20	40	800	Ja	2
Bromma	14	-	321	-	17
Kungsholmen	12	6	-	-	12
Norrmalm	12	7	-	-	12
Östermalm	12	7	200	-	12
Södermalm	57	45	680	Ja	85
Enskede-Årsta-Vantör	40	58	1600	Ja	Rågsveds-kvinnor med barn
Skarpnäck	23	22	489	-	9
Farsta	15	35	570	Ja	-
Älvsjö	6	9	72	-	
Hägersten-Liljeholmen	18	25	360	-	15
Skärholmen	17	33	730	Ja	15 arb.träning 4 coachning tom maj 2019
Enheten för hemlösa	6	-	-	-	-

Stadsdelsförvaltningarnas arbetsförberedande insatser

De arbetsförberedande insatserna som stadsdelsförvaltningarna ansvarar för är sådana insatser för arbetslösa som inte omfattas av arbetsmarknadsnämndens verksamhet inom Jobbtorg. Insatserna består bland annat av coachning, social träning och arbetsträning. Coachning och fördjupad social träning erbjuds som ett första steg för att bryta isolering och för att träna upp den sociala förmågan. Arbetsträning syftar till att aktivera individen och för att träna upp och öka arbetsförmågan, för att på så sätt öka möjligheter att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden. Planeringen av arbetsträningen sker i samarbete med socialsekreterare och målet är att individen ska ta de första stegen mot självförsörjning. I arbetsuppgifterna ingår olika praktiska uppdrag inom förvaltningarna som

arbete på förvaltningarnas verkstäder, renovering av träningslägenheter, service hos förskolor med mera. För att delta i arbetsträningen måste individerna vara nyktra och drogfria.

Tabellen nedan visar antalet unika individer som skrivits in vid stadsdelarnas arbetsmarknadsinsatser under 2019.

Unika personer	Kvinna	Man	Totalsumma
Rinkeby-Kista	88	66	154
Spånga-Tensta	9	32	41
Hässelby-Vällingby	19	17	36
Bromma	10	14	24
Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm	39	125	164
Södermalm	22	35	57
Enskede-Årsta-Vantör	8	13	21
Skarpnäck	1	4	5
Farsta	1	2	3
Älvsjö	8	24	32
Hägersten-Liljeholmen	23	14	37
Skärholmen	25	54	79
Enheten för hemlösa	1	7	8
Totalsumma	254	407	661

Goda exempel från stadsdelsförvaltningarna

Stadsdelsförvaltningen **Enskede-Årsta-Vantör** har tillsammans med Jobbtorg Farsta drivit ett projekt riktat mot nio kvinnor med barn bosatta i Rågsved. Kvinnorna har valts ut mot bakgrund att de är föräldrar, har varit arbetslösa länge och är i behov att bryta sin arbetslöshet. Flera av kvinnorna har under projektet fått stockholmsjobb och är idag betydligt närmare arbetsmarknaden än innan insatsen påbörjades. Önskade effekter bedöms i hög grad uppnått.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen och Brommapojkarna drivit ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) för att unga vuxna mellan 16 och 29 år ska ha fler möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Stödinsatser i form av OSA-anställningar

Offentligt skyddad anställning (OSA) är en statlig arbetsmarknadsinsats. Arbetsmarknadsförvaltningen samordnar arbetet med OSA men alla stadens stadsdelsnämnder har fått medel för dessa anställningar. Beslut om att enskild ska omfattas av offentligt skyddat arbete (OSA) fattas av Arbetsförmedlingen. Den stadsdelsnämnd inom vars område en person bor svarar för kostnader och uppbär stadsbidrag.

OSA erbjuds till följd av missbruksproblematik, kognitiv funktionsnedsättning eller långvarig och svår psykisk sjukdom vilket lett till en nedsatt arbetsförmåga. Denna typ av anställning har rehabiliterande inslag och vanligtvis sker anställningarna i ungefär två år. På sikt är tanken att individen ska kunna få ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

FINSAM

Samordningsförbundet FINSAM är en viktig finansiär för olika utvecklingsprojekt. Arbetsmarknadsnämnden har varit initiativtagare till och driver eller deltar i ett flertal projekt i samverkan med andra parter inom FINSAM-förbundet. Prioriterade målgrupper för FINSAM-samverkan har bland annat varit sjukskrivna med försörjningsstöd, personer med funktionsnedsättning, unga som varken arbetar eller studerar och nyanlända med särskilda behov. På alla jobbtorg finns FINSAM-handläggarteam som är en struktur för samverkan för arbetslivsinriktad planering och rehabilitering. Samverkan sker mellan Jobbtorg Stockholm, Arbetsförmedlingen, Försäkrings-kassan, stadsdelsförvaltningarna och Region Stockholm. Nämnden har under 2019 deltagit i arbetet med att ta fram en stockholmsmodell för samverkan kring personer med sjukpenningsgrundande inkomst noll.

Under 2019 har förbundet även beviljats medel för ett nytt ESF-projekt "Rätt stöd för mig" som riktar sig till unga vuxna. Förbundet har även deltagit aktivt i det regionala ESF-arbetet och i de pågående ESF-projekten MIA och Kugghjulet som ska vara ett stöd för arbetsintegrerande sociala företag ASF i länet.

Jobbtorg Stockholm

Jobbtorg Stockholm startade 2008 med det huvudsakliga uppdraget att personer som uppbar försörjningsstöd på grund av arbetslöshet skulle få ett utökat stöd att komma ut i arbete eller studier och därmed inte längre vara beroende av försörjningsstöd.

Under de elva år som jobbtorgen funnits har uppdraget successivt utökats och kommit att omfatta fler målgrupper än den ursprungliga. Jobbtorgen har bland annat fått ett omfattande uppsökande uppdrag riktat till unga från 16-29 år samt till kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. Sammansättningen av gruppen försörjningsstöddstagare i staden har också förändrats. Sammantaget har detta över åren lett till en förskjutning som innebär att en procentuellt sett större andel aspiranter har andra hinder och får försörjningsstöd även av andra skäl än enbart arbetslöshet. Bland

annat ser jobbtorgen fler aspiranter med missbruksproblematik, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar och/eller en social problematik. Sökanden kan ha fortsatta parallella insatser till exempel inom socialtjänsten eller vården. En stor grupp uppbär inte försörjningsstöd (t.ex. unga som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret och unga 20-29 utanför alla system).

Under jobbtorgens första år var arbetsmarknadsläget ett annat och antalet aspiranter var då omkring 11-13 000 personer per år medan antalet 2019 var 6 964 inskrivna. Idag står också aspiranterna längre från ett arbete och kräver mer stöd samt långsiktiga och kontinuerliga insatser över en längre tid.

Samverkansöverenskommelser med arbetsförmedlingen omkring insatser för nyanlända och unga inom ramen för delegationen för unga och nyanlända till studier (DUA) samt personer berättigade till anställningsstödet Extratjänst har också inneburit nya uppdrag för jobbtorgen.

Jobbtorg Stockholms primära målgrupper 2019

- Personer som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet – (kan från 2018 inkludera nyanlända med kompletterande försörjningsstöd)
- Personer som har försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet och där det finns skäl att pröva möjligheten att arbeta helt eller delvis.
- Uppsök och Insatser för unga som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret, unga 16-19. (Uppdraget regleras av skollagen.)
- Uppsök och Insatser för unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar.
- Uppsök samt vissa insatser för kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden.

Övriga målgrupper som Jobbtorg Stockholm arbetar med:

- Personer med offentlig skyddad anställning i staden (OSA) som ska matchas vidare till varaktiga jobb.
- Personer i insats enligt LSS¹ inom daglig verksamhet som skulle kunna matchas ut i arbete.
- Personer inom socialpsykiatri genom verksamheten Alfa som överfördes från socialnämnden 2017.
- Personer som fått en visstidsanställning inom staden, men där jobbtorg arbetar med uppföljning och stöd även om personerna inte längre behöver försörjningsstöd

¹ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

- Personer som omfattas av romsk inkludering

Utifrån arbetsmarknadsprognosen är det fortsatt sannolikt att det även under kommande år främst kommer att vara grupper med svag ställning på arbetsmarknaden som behöver stöd och arbetsmarknadsinsatser från Jobbtorg Stockholm. Då konjunkturen från 2020 och under de kommande åren förväntas vända nedåt finns en risk att arbetslösheten stiger och därmed antalet aspiranter med försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Arbetslösa med högst förgymnasial utbildning, arbetslösa födda utanför Europa och arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga tillhör dem som har en utsatt position på arbetsmarknaden.

För att fler ska komma in i på arbetsmarknaden kommer Jobbtorg Stockholm att förstärka matchningen samt ge fortsatt anpassat stöd till både arbetsgivare och aspirant. Samverkan med arbetsgivare behöver utvecklas med ökat fokus på att förkorta tiden från inskrivning i nämndens verksamheter till inträde på arbetsplats. Eftersom en stor del av Jobbtorg Stockholms aspiranter är kortutbildade kommer kompetenshöjande insatser och att motivera fler till vuxenutbildning att vara fortsatt viktigt för att förstärka aspirantens position på arbetsmarknaden och förbättra tillgången på arbetskraft de närmaste åren.

Att många aspiranter har andra försörjningshinder än arbetslöshet innebär att en del inte direkt står till arbetsmarknadens förfogande. Jobbtorg Stockholm möter även genom det uppsökande arbetet ett ökat antal unga som befinner sig i socialt utsatta situationer, har missbruksproblematik eller psykisk/neuropsykiatrisk ohälsa. Då steget ut i arbete/studier för dessa målgrupper är för stort, behöver det finnas möjlighet för individen att först komma in i ett positivt sammanhang och bygga upp ett förtroende för att därefter kunna trappa upp deltagandet och gå över till mer intensiva arbetsinriktade insatser. Arbetsmarknadsförvaltningen ser därav behov av att i samverkan med FINSAM och stadsdelsnämnderna vara en del i utvecklingen av förberedande insatser för individer, där samordnat stöd från flera myndigheter ges och där tydliga övergångar till arbets- och studieförberedande insatser finns.

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar för att utveckla samverkan mellan Jobbtorg Stockholm och stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsinsatser, genom att stärka övergångarna till jobbtorgen. Då några av stadsdelsnämnderna har föreslagit nedläggning av arbetsmarknadsinsatser med en ansvarsförskjutning som följd, ökar kraven på Jobbtorg Stockholm att erbjuda stöd till målgruppen.

Vidare fortsätter Jobbtorg Stockholm att lägga ökat fokus på att utveckla stödet till personer med funktionsnedsättningar, så att fler kommer in i arbetslivet. I detta syfte pågår utvecklingsarbete inom arbetsdifferentiering, vilket innebär att arbetsuppgifter anpassas och avgränsas så att de kan tilldelas och utföras av personer med funktionsnedsättningar. Arbetsmarknadsförvaltningen vill också satsa på att förbättra övergångarna från gymnasiesärskola och daglig verksamhet till arbetsmarknaden.

Inom Jobbtorg Stockholm har arbetsmarknadsnämnden erbjudit nyanlända studie- och yrkesvägledning, språkstödsanställningar, extratjänster och praktik med stöd för att påskynda etableringen. Vidare har nämnden tagit fram särskilda insatser för nyanlända med rehabiliteringsbehov samt förstärkt det uppsökande arbetet mot nyanlända kvinnor. Till ensamkommande ungdomar har nämnden erbjudit inspirationsträffar, gruppaktiviteter och vägledning i syfte att motivera till studier och underlätta inträdet på arbetsmarknaden.

Under januari - december 2019 har 6 964 unika individer varit inskrivna på Jobbtorg Stockholm. Utöver dessa har jobbtorgen kommit i kontakt med och erbjudit stöd till cirka 5 000 individer inom ramen för de uppsökande uppdragen.

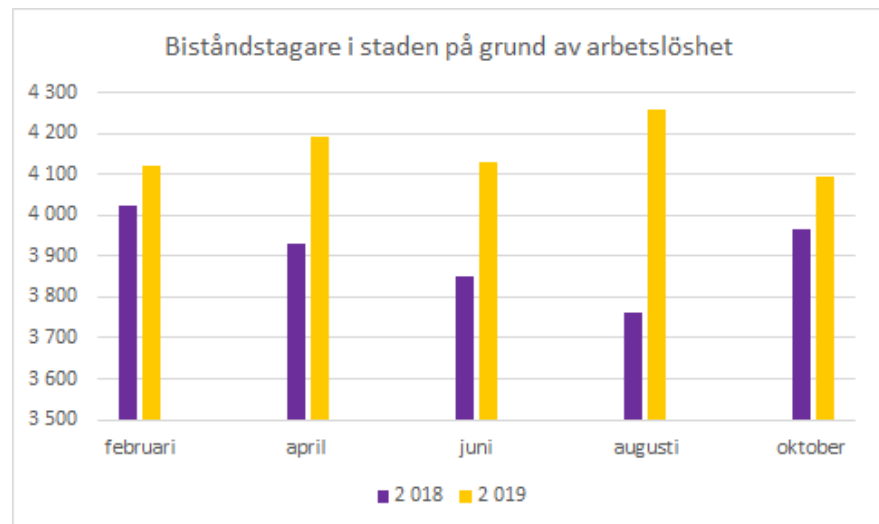
Målgrupp	Kvinna		Man		Totalsumma	
	jan-dec 2019	jan-dec 2018	jan-dec 2019	jan-dec 2018	jan-dec 2019	jan-dec 2018
Försörjningsstöd	1 948	1 940	2 256	2 070	4 204	4 010
KAA 16-19 år	418	323	605	467	1 023	790
Ingång 20-29 år	384	359	654	653	1 037	1 012
Stockholmsjobb	444	566	436	473	880	1 039
Övriga målgrupper	718	948	683	839	1 402	1 787
Totalt	3 912	4136	4 634	4502	8 546	8 638
Totalt unika	3 202	3 184	3 762	3 548	6 964	6 732

**Övrig målgrupp är en sammanslagning av aspiranter från annan myndighet eller annan enhet i staden, samt aspiranter som är folkbokförda i annan kommun eller följs upp i 3 mån efter avslutad visstidsanställning.*

Det är 232 fler inskrivna på Jobbtorg Stockholm än under föregående år. För de olika målgrupperna noteras en ökning av försörjningsstödstagare, KAA 16-19 år och Ingång 20-29 år, samt en minskning inom Övriga målgrupper och Stockholmsjobb.

Trots att antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd i Stockholms stad ligger på en fortsatt låg nivå, har både antalet

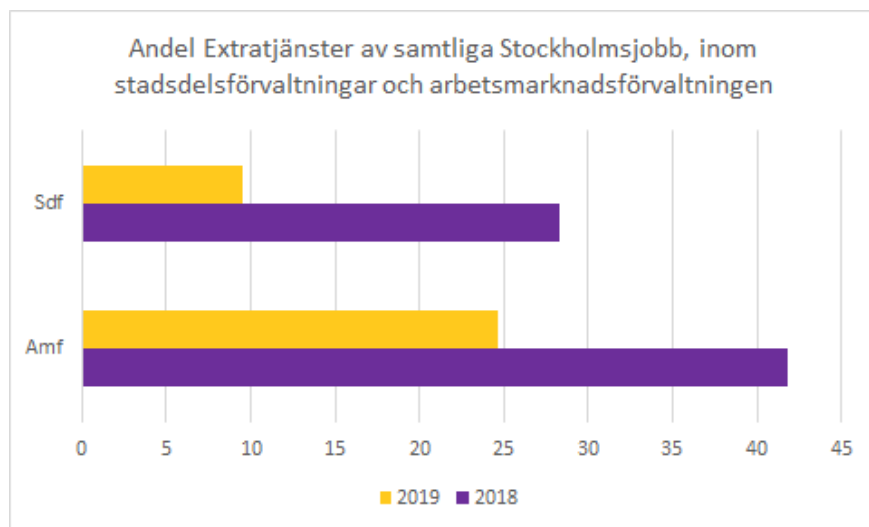
biståndstagare och andelen av dessa som haft ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet under året ökat något jämfört med föregående år.

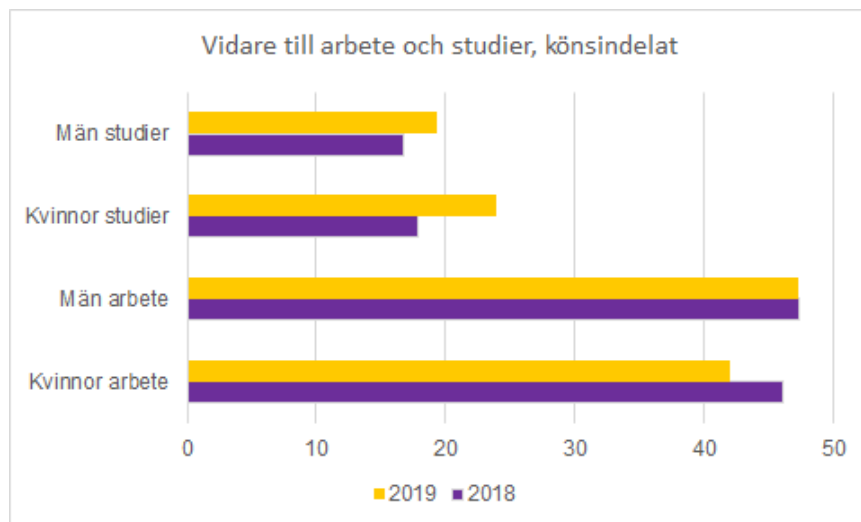
Detta samt att nämnden bland annat kunnat erbjuda särskilda insatser för grupper som stadsdelsnämnderna prioriterar, som exempelvis personer som är sjukskrivna och har försörjningsstöd, har lett till en ökning av antalet inskrivna med ekonomiskt bistånd inom Jobbtorg Stockholm med cirka fem procent jämfört med 2018.

Inom gruppen 16-19 år som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret har antalet inskrivna ökat med 29 procent jämfört med föregående år. Till förklaringen hör en ökande befolkning i åldersgruppen samt ett utvecklat uppsökande arbete mot unga och unga vuxna under de senaste åren.

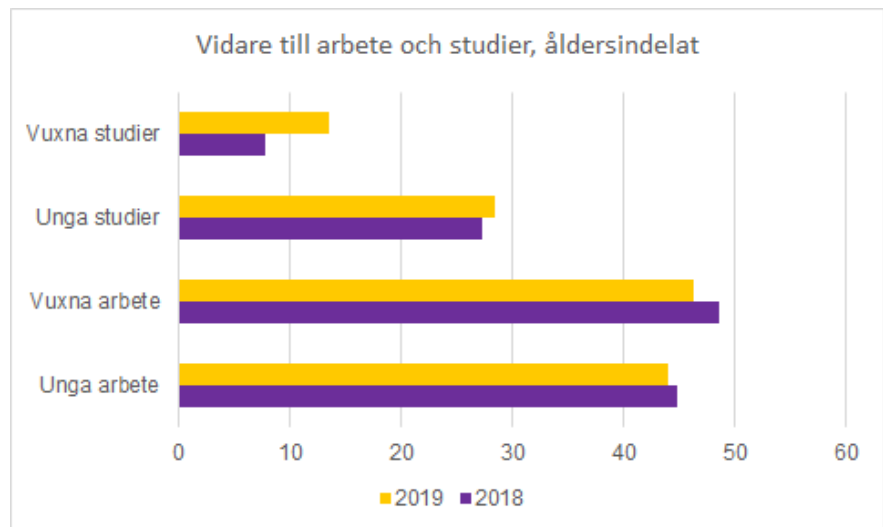
Stockholmsjobben har minskat under året, vilket i stort sett beror på att lönesubventionen *Extratjänster* (arbetsgivaren fick 100 procent av lönekostnaden i ersättning) slutade att tillämpas av Arbetsförmedlingen efter årsskiftet 2018/2019. Antalet anställningar med Extratjänster som startades år 2018 och varit aktuella även under år 2019 är 147, vilket är mindre än hälften av det totala antalet Extratjänster inom Stockholmsjobb år 2018. Sammanlagt har antalet Stockholmsjobb minskat med 15 procent jämfört med föregående år. I regeringens höstbudget 2019 aviserades att extratjänsterna åter kan tillämpas.

66,3 procent av Jobbtorg Stockholms aspiranter har gått vidare till arbete och studier efter avslut, vilket är en ökning med drygt två procentenheter jämfört med föregående år. Det beror främst på ett bättre resultat bland vuxna som i större utsträckning än förra året har gått ut i studier, medan ungas sammanlagda resultat ligger på ungefär samma nivå som förra året. Bland orsakerna har en intensifierad studie- och yrkesvägledning samt möjligheten att erhålla studiestartsstöd identifierats.

En analys av den könsindelade statistiken visar att både män och kvinnor i större utsträckning än förra året har gått vidare till studier och att det är inom vuxengruppen som störst ökning (cirka sex procentenheter bland både kvinnor och män jämfört med föregående år) har skett.

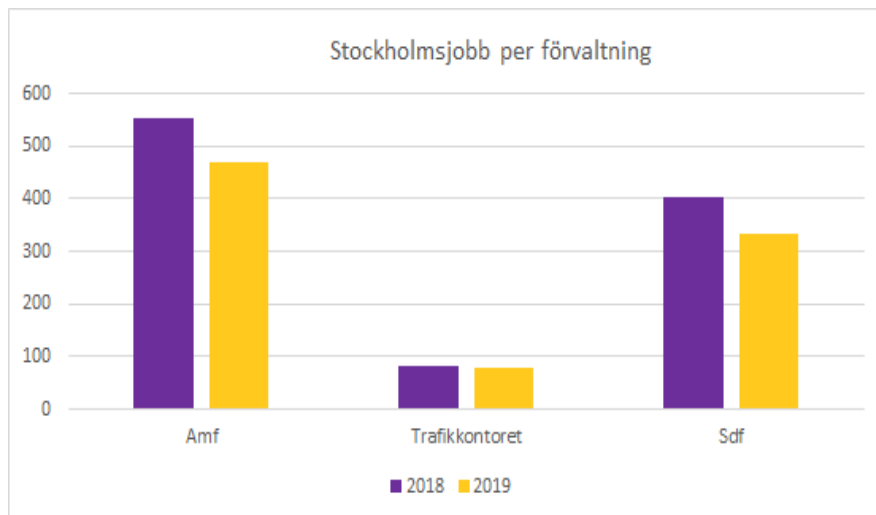

Större andel unga 18-29 år (72,4 procent) än vuxna 30-64 år (59,8 procent) har avslutats till arbete och studier. Störst skillnad registreras beträffande avslut till studier, där andelen unga är dubbelt så stor som andelen vuxna. Skillnaden mellan åldersgrupperna fortsätter dock att minska. Vid tertialrapport 2 2019 hade tre gånger fler unga gått vidare till studier än vuxna. Under 2018 fyra gånger fler.

Tiden från inskrivning till inträde på arbetsplats (praktik eller arbete) har minskat marginellt, från 119 dagar i genomsnitt 2018 till cirka 113 dagar 2019. Vidare visar analysen av inskrivningstiderna att aspiranterna i genomsnitt har spenderat en längre tid i nämndens verksamheter och att en mindre andel har avslutats inom tolv månader jämfört med 2018. Det kan förklaras av att behovet av stöd fortsatt är stort bland nämndens målgrupper och att förberedande insatser krävs för en lyckad övergång till verklig arbetsmiljö. De individuella anpassningarna som har gjorts bedöms samtidigt ha haft en positiv påverkan på resultatet. Under 2019 har en högre andel aspiranter varit självförsörjande sex månader efter avslut och en högre andel gått vidare till arbete eller studier än under 2018.

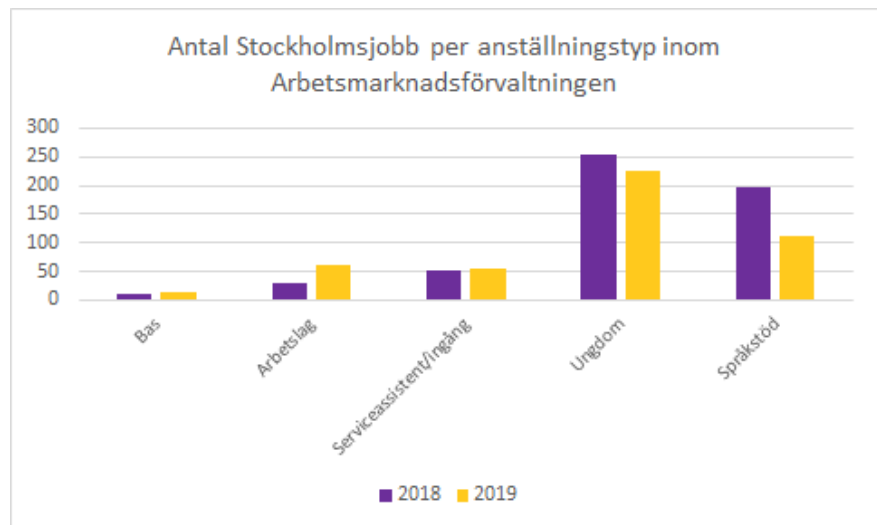
Stockholmsjobb

Under januari – december 2019 har 880 Stockholmsjobb varit aktuella, vilket ligger under årsmålet och är en minskning med 159 anställningar jämfört med motsvarande period föregående år. 414 av dessa har påbörjats under 2019. Anställningarna har till största del tillhandahållits av arbetsmarknadsnämnden (53 procent), följd av stadsdelsnämnderna (38 procent) och Trafikkontoret (9 procent).

Huvudförklaringen till det minskade antalet Stockholmsjobb bedöms vara att en tredjedel av anställningarna inom Stockholmsjobb finansierades med Extratjänster år 2018 och att denna förmånliga lönesubvention slutade att tillämpas av Arbetsförmedlingen vid årsskiftet. Detta har bland annat drabbat nämndens Språkstödsanställningar för nyanlända då huvuddelen av dessa inrättades och finansierades utifrån Extratjänster. Sammanlagt har 17 procent av Stockholmsjobben finansierats med denna lönesubvention i år.

Även längre handläggningstider och ändrade rutiner för beviljande av lönesubvention på Arbetsförmedlingen samt ändring av stadens interna ersättningsrutiner, som en konsekvens av den förflyttning av arbetsgivaransvaret från finansiär till arbetsplats som skett under året, kan ha haft påverkan på antalet Stockholmsjobb.

En analys av de Stockholmsjobb som har avslutats under september 2018 - augusti 2019 visar att närmare 60 procent befinner sig i arbete eller studier tre månader efter avslutat Stockholmsjobb, vilket överstiger årsmålet om 50 procent. För samma underlag visar analysen att de Stockholmsjobbarna som kombinerat sin anställning med studier lyckats bättre. 62,5 procent av dessa och 50 procent av dem som inte studerat under sin anställning befann sig i arbete eller studier tre månader efter avslut. Nämnden har därför gjort ett arbete för att fler ska kunna kombinera Stockholmsjobb med studier. 35 procent av Stockholmsjobbarna har kunnat göra det i år, vilket är en höjning med närmare åtta procent jämfört med motsvarande period 2018.

Det är högre andel kvinnor som arbetar än män och högre andel män som studerar än kvinnor vid mätningar gjorda tre månader efter avslut. En förklaring bedöms vara att kvinnor oftare hittar jobb inom det arbetsområde där de haft sitt Stockholmsjobb, då det ofta rör sig om arbetsområden där det finns en arbetskraftsbrist; vård och omsorg och barnomsorg är exempel på det.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen har kommit att bli ett centralt instrument inom arbetsmarknadspolitiken. För vuxna kortutbildade som står långt från arbetsmarknaden, däribland många nyanlända, utgör vuxenutbildningen en möjlighet till utbildning som möter individens behov. Vuxenutbildningen är också en viktig aktör för att möta arbetsmarknadens ständigt skiftande behov, genom att bland annat erbjuda möjlighet till yrkesväxling.

Antal elever inom sfi är starkt kopplat till migrationsströmmar 1-5 år tillbaka i tiden. Den fördröjda effekten beror bland annat på Migrationsverkets handläggningstider och antal år i sfi-utbildning.

Under år 2018 började antalet kursdeltagare inom sfi att minska och trenden fortsatte under 2019. För 2020 och åren framöver väntas en viss fortsatt avmattning, dock från en mycket hög nivå. Andelen flyktingar inom sfi ökade markant under flera år, från 32 procent år 2015 till en topp på 48 procent år 2017. Ökningen var direkt relaterad till migrationsvågen år 2015 och antalet är nu sjunkande (44 procent 2018).

De senaste årens volymökningar inom vuxenutbildningen fortsätter och antalet elever är nu fler än någonsin. Detta trots en viss avmattning av elevantal inom sfi och Lärvux. Den största ökningen har skett inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning; cirka 2 300 fler elever har studerat under 2019 jämfört med föregående år. Eleverna läser ofta flera kurser; cirka 6 600 fler kursdeltagare har studerat under året. Störst i procent är ökningen av kursdeltagare som studerar grundläggande kurser (14 procent) och därefter högskoleförberedande kurser (10 procent). Ökningen består bland annat av engelska inom grundläggande vuxenutbildning och SVA och samhällskunskap inom gymnasiala högskoleförberedande kurser. Inom sfi har antalet elever minskat med knappt tre procent 2019 jämfört med motsvarande period föregående år.

Antal elever inom vuxenutbildningen (antagen och studieaktiv exkl. avbrottade) *	2019	Varav kvinnor	2018	Varav kvinnor
Grundläggande nivå	6 423	64 %	5 951	65 %
Gymnasienivå, högskoleförberedande kurser	14 623	59 %	13 447	59 %
Gymnasienivå, yrkesförberedande kurser	10 053	64 %	9 386	65 %
Summa, grundläggande och gymnasial nivå	31 099	62 %	28 784	62 %
Sfi	20 076	55 %	20 622	54 %
Lärvux	275	53 %	336	52 %
Yrkehögskolan	990	73 %	935	78 %
Totalt antal elever	52 440		50 677	

Utifrån befolkningsprognosen väntas en fortsatt ökning av antal elever åren framöver och en marginell ökning av helårsplatser. Dock kan yttre omständigheter, som exempelvis förändrat konjunkturläge generellt eller ökat behov av yrkesväxling förändra prognosen. För att arbetsmarknadsförvaltningen ska kunna leva upp till ambitionen att erbjuda en väg till etablering på arbetsmarknaden för nyanlända och/eller kortutbildade behöver en mer anpassad utbildning utvecklas inom ramen för komvux.

För grupper av nyanlända och kortutbildade med större behov behövs ett komvux som är betydligt mer anpassat till deras förkunskaper och förutsättningar. Det kan ske genom att kurser eller utbildningspaket studeras i sammanhållna grupper med fler lärarledda timmar och anpassat undervisningsmaterial, tillgång till modersmålsstöd och/eller viss undervisning på modersmålet. Även ytterligare stödfunktioner som studiecoacher, kuratorer, elevhälsa och studie- och yrkesvägledare kan bli aktuella i högre utsträckning.

Vuxenutbildningen har identifierat flera grupper för vilka anpassade utbildningar behöver utvecklas:

- utlandsfödda med mycket kort utbildning eller helt utan formell utbildning,
- utlandsfödda med en utbildningsbakgrund i spannet mellan högstadie- och gymnasiekompetens,
- unga utan gymnasiekompetens,
- elever med psykosociala hinder och/eller med funktionsnedsättning.

Jobbtorg och vuxenutbildning arbetar idag tillsammans i näringslivs- och stadsdelssamverkan för att identifiera och utveckla utbildningar utifrån behovet hos män och kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsförvaltningen samverkar med arbetsförmedlingen när det gäller nyanlända personers etablering kring sfi och samhällsorientering.

Kombinationsutbildningar

Kombinationsutbildning är en studieform där sfi integreras med en yrkesutbildning, exempelvis undersköterskeutbildning. De flesta kombinationsutbildningar har nära samverkan med arbetsgivare som har ett tydligt rekryteringsbehov och som bland annat bidrar med praktikplatser och studiebesök. Dessa kombinationsutbildningar definieras även som jobbspår och är en del i en överenskommelse med Arbetsförmedlingen. Jobbspår och kombinationsutbildningar är i dessa fall exakt samma sak (se grönmarkerat område i bilden nedan). Vissa kombinationsutbildningar har inte arbetsgivare så tydligt kopplat till sig som krävs för att definieras som jobbspår. De kan därför enbart kallas för kombinationsutbildningar (se rödmarkerat område i bilden nedan). På samma sätt är vissa jobbspår kortare yrkesutbildningar som kombineras med branschanpassad språkundervisning och utförs i samverkan med arbetsgivare. Dessa kan därför enbart kallas för jobbspår (se blåmarkerat område i bilden nedan).

Det faktum att kombinationsutbildningar ofta är samma sak som jobbspår men inte alltid innebär att sammanräkningar av antal ska ske på följande sätt: För att räkna ihop antal kombinationsutbildningar summeras grönt och rött område i bilden nedan och för att räkna samman antal jobbspår summeras grönt och blått område i bilden nedan. Den som vill redovisa antal kombinationsutbildningar och jobbspår tillsammans summerar grönt, rött och blått område i bilden nedan.

För kombinationsutbildningar/jobbspår samt kombinationsutbildningar som inte är jobbspår är undersökningsperioden mitten av oktober 2018 till mitten av oktober 2019. För Jobbspår som inte är kombinationsutbildningar är undersökningsperioden januari-december 2019.

Sammanlagt har drygt 460 elever studerat kombinationsutbildningar under året. Föregående år var motsvarande siffra drygt 300 elever. Cirka 400 av eleverna har studerat kombinationsutbildningar som även definieras som jobbspår (grönt område i bilden ovan). Därutöver har drygt 50 elever studerat vid jobbspår som har bestått av en kortare arbetsmarknadsutbildning (blått område i bilden ovan). Samtliga utbildningar har haft väldigt goda resultat. Cirka 85 procent har fått arbete efter kombinationsutbildningar (både de som definieras som jobbspår och de som inte gör det). Vid Jobbspåren som består av kortare utbildningar har ungefär hälften fått arbete.

Under året har elevernas intresse för att studera sfi i kombination med en yrkesutbildning ökat och det finns betydligt fler sökande än utbildningsplatser. Det gäller särskilt inriktningen mot vård och omsorg. Vid urval till utbildningarna prioriteras elever med kort utbildningsbakgrund och svag ställning på arbetsmarknaden. Från

och med hösten 2019 har ungdomar som omfattas av nya gymnasie-lagen sökt kombinationsutbildningar.

Antal elever i kombinationsutbildningar under 2019			
	Kvinnor	Män	Totalt
Undersköterska + sfi	112	47	159
Barnskötare + sfi	132	9	141
Bygg + sfi	3	71	74
Restaurang + sfi	37	14	51
Lastbilsmekaniker + sfi	0	18	18
Övrigt + sfi (sfi-elever för vilka det är oklart vilken utbildning de studerar)	7	13	20
Totalt	291	172	463

Totalsiffran i tabellen ovan motsvarar grönt och rött område i tidigare bild över kombinationsutbildningar/jobbspår.

Fler kvinnor än män läser kombinationsutbildningar, vilket kan bero på att fler utbildningar leder till yrken där det finns en betydande överrepresentation av kvinnor. Som tabellen ovan visar väljer kvinnor och män i mycket hög utsträckning utbildningar utifrån det mönstret.

Ett nära samarbete sker med företag inom respektive bransch, bland annat när det gäller praktikplatser, så kallad arbetsplatsförlagd utbildning (APL). Detta samarbete är mycket viktigt, då många får arbete via sina praktikplatser även om det ofta handlar om tillfälliga anställningar till en början.

Andra förklaringar till framgångarna är gott samarbete mellan sfi-lärare och yrkeslärare, men även med språkstödjare. Cirka 300 av eleverna har fått språkstödande insatser under året, vissa på lätt svenska och andra på sitt modersmål. Stödet har handlat om yrkesintroduktion, arbetsliv i Sverige, CV och personligt brev, studieteknik samt läxhjälp.

Under hösten har nämnden beviljats ESF-medel för att utifrån de samlade erfarenheterna från kombinationsutbildningarna ta fram en "best practice" och kunna ge konsultstöd till de skolor som driver kombinationsutbildningar. Projektet kommer även att driva fyra kombinationsutbildningar för ett hundratal elever.

Sfi med yrkesinriktning och yrkeshögskolan

Inom Sfi med yrkesinriktning är elevantalet 2019 lägre än förväntat. En utvärdering av utbildningen har genomförts, vilken resulterat i

att utbildningen drivs vidare vid en skola samtidigt som den förkortas till ett halvår, varav två till tre månader är språkpraktik. Dessutom ges en kurs i entreprenörskap. Tanken är att eleverna efter utbildningen ska ha fått både språkkunskaper och god kunskap om vilka bristyrken det finns och kunskap om vad de själva vill arbeta med framöver.

Yrkeshögskolan är en eftergymnasial yrkesutbildning som finansieras av Myndigheten för yrkeshögskola. Antal elever i stadens utbildningar har ökat från knappt 930 till 990, vilket beror på att nämnden under 2019 beviljats fler utbildningar. Under året har 17 olika utbildningar bedrivits, vissa med fler än en klass.

De allra flesta får arbete efter utbildning (97 procent i senaste uppföljningen), oftast inom den bransch de studerat. En förklaring kan vara det goda samarbetet med näringslivet. De utbildningar som får tillstånd att påbörjas har tagits fram i nära samverkan med näringslivet och bedöms vara bristyrken.

Samverkan med arbetsgivare

Staden har genom arbetsmarknadsförvaltningen ett omfattande samarbete med arbetsgivare inom ramen för både Jobbtorg Stockholm och vuxenutbildning. Därutöver har förvaltningen ett förvaltningsövergripande arbete som under 2019 har inneburit att 16 nya partnerskap med näringslivet har tecknats inom logistik och lager, transport, IT, service, restaurang, gröna näringar och besöksnäring. Sammanlagt har 46 partnerskap varit aktuella år 2019.

Inom ramen för partnerskapen och arbetet med sociala klausuler i upphandlingar har nämnden sammanlagt berett 332 arbetstillfällen. 96 av dessa har skapats hos företag som har tecknat avtal med krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder. Därutöver har 289 APL-platser tagits fram för yrkesutbildningar inom Vuxenutbildning Stockholm samt yrkesförberedande kurser hos upphandlad leverantör.

En handledarutbildning för arbetsgivare, "Coachning och mentorship på arbetsplatsen" (CMA), med inriktning interkulturellt perspektiv och kommunikation har också tagits fram. Sammanlagt har 146 medarbetare från stadens verksamheter, hos upphandlade leverantörer, på branschföretag och jobbparters deltagit i insatsen. Vidare har även en mentorsutbildning med utgångspunkt i CMA utvecklats.

Ett arbete med att ta fram och utveckla yrkesförberedande kurser för arbetstagare inom Stockholmsjobb har genomförts. Arbetsgivare har varit inkopplade och bistått med branschkunskap och platser. De inriktningar som varit aktuella under året är bygg, gröna näringar, grundläggande data, truck/lager samt lokalvård.

Genom projektet Kompetensarena Stockholm, som ägs av Region Stockholm och drivs i nära samarbete med Stockholms stad representerad av arbetsmarknadsnämnden, Storsthlm och Arbetsförmedlingen, har arbetet påbörjats för att uppnå bättre matchning mellan utbildning och näringsliv. Nämnden är tillsammans med Arbetsförmedlingen ansvarig för ett delprojekt som syftar till att utveckla en modell för kunskapsbaserad dialog kring regionens kompetensförsörjning, med fokus på yrkesinriktad vuxenutbildning. Under 2019 har en regional Advisory board skapats i detta syfte, med representanter från fem branscher (bygg, transport, teknik/-industri, handeln och besöksnäring) samt de flesta kommuner i länet. Under 2019 har projektet även tagit fram en modell för hur den kunskapsbaserade dialogen kan se ut. Ambitionen är att modellen ska vara godkänd under första kvartalet 2020 och en spridningskonferens planeras i september 2020.

Nämnden har även vidareutvecklat den lokala arbetsgivarsamverkan inom Jobbtorg Stockholm och fortsatt skapa strukturer för ett effektivt samarbete. I linje med SE (Supported Employment)-metoden har förstärkt stöd till arbetsgivaren i form av tätare uppföljningar och kontakter getts. Inom ramen för samma metod har arbetsgivarbesök där jobbcoach tillsammans med aspirant kontaktar arbetsgivare, utifrån aspirantens kompetenser och intressen, också genomförts. Vidare har arbetsgivare haft möjlighet att delta i nämndens handledarutbildningar. Tillsammans med nämndens medarbetare har arbetsgivare även hållit i workshops, informationstillfällen och rekryteringsträffar, i syfte att skapa ökade förutsättningar till god kompetensförsörjning. Vidare har samtliga skolor med yrkesutbildningar haft branschråd, där arbetsgivare funnits representerade.

Arbetsmarknadsförvaltningen har under 2019 varit delaktig i framtagandet av stadens *näringslivspolicy*. I policyn framgår att arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har ett gemensamt åtagande för att det ska finnas ett attraktivt och relevant utbud av utbildningar inom alla nivåer som kan tillgodose näringslivets behov, att nämndens dialog med näringslivet bör ske i ett tidigt skede i utformningen av utbildningar och arbetsmarknadsinsatser, speciellt inom vuxenutbildningen och att arbetsmarknadsnämnden ska vara involverad vid nya företagsetableringar till staden

för att möta upp behovet av kompetens så tidigt som möjligt i etableringsprocessen. Nämndens samarbete med Stockholm Business Region (SBR) ska därför stärkas.

Integrationspakten

Sedan lanseringen hösten 2019 har drygt 200 arbetsgivare anmält intresse att delta i pakten. 146 av dessa har redan blivit medlemmar. Cirka 100 dialogmöten med enskilda företag och organisationer har genomförts. Syftet med dessa har varit att förstå behov, intresse och nivå av engagemang hos respektive medlem samt att diskutera möjliga samverkansvägar med Stockholms stad och övriga medlemmar i Integrationspakten. Ett första medlemsmöte – Innovationsforum – ägde rum under hösten; cirka 160 företag och organisationer deltog. Vidare har ett kommunikationspaket utarbetats för medlemmarna och ett internt förankringsarbete av Integrationspakten påbörjats inom nämnden.

Mentorskapsprogram

I syfte att bidra till den nyanländes etablering på arbetsmarknaden har nämnden utformat två nya mentorskapsprogram under 2019, Yrkes- och arbetslivsmentor samt Språk- och arbetslivsmentor. Ett arbete för att utveckla det befintliga Ungdomsmentor har också gjorts. Sammanlagt har 138 par matchats inom dessa program. Vidare har nämnden utökat det mentorskapsprogram inom sfx-utbildningar (sfi för yrkesutbildade) till pedagoger. Sedan tidigare erbjuds det jurister och ingenjörer. Programmet hålls först av Arbetsgivarsamverkan och ger sfx-eleven möjlighet att få en inblick i den svenska arbetsmarknaden och öva svenska med sin mentor. Därefter påbörjar eleverna ett mentorskapsprogram genom Jusek.

Information om företagande

Under våren 2019 utformade nämnden insatsen ”Vägledning till entreprenörskap” i samarbete med StartUp Sthlm i syfte att identifiera aspiranter med ett intresse för entreprenörskap samt en affärsidé och vägleda dem till StartUp Sthlms NABC-insats. Modellen NABC (Need, Approach, Benefits och Competition) används för att testa nya företagsidéer och introducerar begrepp som marknadsanalys och marknadspositionering. Innan dess kunde stöd till aspiranter som hade intresse för att starta företag ges inom ramen för insatsen Starta eget coaching. Sammanlagt har 172 personer fått information om företagande inom någon av dessa insatser under året. Vidare har nämnden inlett ett samarbete med socialnämnden, i syfte att utforska möjligheterna för aspiranter att under en begränsad tid starta eget företag med försörjningsstöd.

Unga 16-19 år som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Kommunerna har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år som är folkbokförda i kommunen och som inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning.

Under januari – november 2019 har KAA kommit i kontakt med 3 323 ungdomar. Under samma period har sammanlagt 8 724 ungdomar omfattats av KAA och av dessa 6 099 av det uppsökande uppdraget. Alla som omfattas av KAA är alltså inte aktuella för den uppsökande verksamheten. Det gäller exempelvis ombytessökande, unga som flyttat till staden och inte hunnit påbörja studier eller unga som kommer in i registret strax innan de fyller 20 år.

764 ungdomar har skrivits ut, varav 368 till studier och 148 till arbete. Det innebär att drygt 48 procent har påbörjat studier efter åtgärd, vilket ligger under årsmålet om 50 procent och visar att vidarearbete krävs för att förbättra resultatet. Antalet unga till studier har dock ökat med tolv procent jämfört med föregående år. Det är ett resultat av det utvecklingsarbete som har gjorts under 2019 med ökat fokus på studier. I syfte att öka andelen ungdomar som återupptar studier har även så kallade ”slussplatser” tagits fram, i samarbete med utbildningsnämnden. Dessa platser kan tillsättas löpande under läsåret och ger på detta vis ökade möjligheter till ungdomarna att återgå till studier. Antalet skolor som erbjuder denna lösning har under året ökat från två till sex. 90 slussplatser är aktuella för läsåret 2019/2020. Utökningen skedde dock först under hösten 2019, så en mer omfattande effekt väntas under 2020.

För vissa ungdomar som haft särskilda skäl har även möjligheten att fortsätta studierna vid komvux funnits, trots att de inte uppnått 20-års-gränsen. Dessa ungdomar har tidigare formellt skrivits in i gymnasieskolan, men placerats i studier vid vuxenutbildningen. Insatsen har haft goda resultat, men inte varit optimal ur ett juridiskt perspektiv, därför har den under 2019 flyttats över till arbetsmarknadsnämnden och ungdomarna skrivs istället in med särskilda skäl som komvuxelever. För att säkra att ungdomarna ändå får ta del av det stöd som de skulle ha haft inom gymnasieskolan har studiecoacher tillsatts och ungdomarna erhåller SL-kort, matersättning samt ersättning för studielitteratur. Tidigare placerades samtliga ungdomar i målgruppen vid samma skola, men den nya lösningen öppnar upp för möjligheten att studera vid andra skolor inom vuxenutbildningen, exempelvis yrkesinriktningar, vilket tidigare inte varit möjligt.

För att ytterligare bredda utbudet och stödet mot studier har arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden gemensamt lämnat in en ansökan till Sociala investeringsfonden. Syftet är att bygga ett mobilt studieteam som lokalt vid olika verksamheter kan ge unga pedagogiskt individuellt stöd som ett första steg tillbaka till skolan.

Unga vuxna 20-29 år i det uppsökande uppdraget

Nämnden har ett utvecklat arbete för att nå unga vuxna 20-29 år utanför arbete och studier. Den senaste rapporten, framtagen av Sweco på uppdrag av arbetsmarknadsnämnden, visar att 8,3 procent av de folkbokförda 16 till 29-åringarna i Stockholms stad saknade arbete eller studier år 2016. Det motsvarar 14 855 unga vuxna. Högst andel fanns på Järva. På södra sidan hade Skärholmen en hög andel. Lägst andel fanns på Kungsholmen och i Bromma.

Målgruppen för det uppsökande arbetet är unga som har ett större stödbehov och där Arbetsförmedlingens insatser inte bedöms tillräckliga. Bland de unga som skrivs in finns både unga ”hemmasittare”, unga med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, unga med avbruten skolgång, unga med en kriminell bakgrund och unga med en missbruksproblematik, såväl som unga med en mindre uttalad problematik, men med behov av ett starkt individuellt stöd för att etablera sig i arbete eller studier. Det uppsökande arbetet har utvecklats genom åren vilket syns inte minst i statistiken. Inflödet till jobbtorgen har ökat varje år sedan starten 2010. Könsfördelningen har också blivit jämnare.

Under januari – december 2019 har nämnden etablerat en första kontakt med 2 183 individer i åldrarna 20-29 år, vilket är betydligt fler än under motsvarande period föregående år då 1 474 individer nåddes. Av dessa har 792 blivit inskrivna på jobbtorgen. 37 procent av dem är kvinnor, vilket är en större andel än förra året. Det är en positiv utveckling, då kvinnor har varit svårare att både nå och erbjuda attraktiva lösningar. Av de kvinnor som nåtts i uppsöksarbetet har 35 procent skrivits in i år. För män gäller 38 procent. Det innebär att vidarearbete krävs för att motivera ännu fler att ta del av det stöd som erbjuds.

Av de individer som omfattats av uppdraget och avslutats under året har 72,5 procent gått vidare till arbete eller studier. Den könsindelade statistiken visar att kvinnor och män har fått jobb eller börjat studera efter avslut i ungefär lika stor utsträckning (73 procent av kvinnorna och 72 procent av männen).

En analys är att den kommunikation som upparbetades inom ramen för projekt SUVAS (Stockholms Unga Vuxna Arbetar eller Studerar) och som sedan fortsatt i ordinarie verksamhet är mycket viktig för uppdraget. Upparbetade strategier för sociala medier och marknadsföring av samtliga event och återkommande aktiviteter har spelat en viktig roll vad gäller både att nå ut till målgruppen och i spridningsarbetet som gjort att uppdraget uppmärksammas regionalt, nationellt och internationellt.

Kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden

Under året har nämnden nått 767 kvinnor som identifierats som långt ifrån arbetsmarknaden och som inte omfattas av de uppsökande uppdragen inom KAA och Ingång 20-29 år. Samtliga har erbjudits vägledning. 216 av dessa har vid ett senare tillfälle besökt jobbtorgen och fått stöd med exempelvis att skriva ansökningshandlingar eller till insats inom Arbetsförmedlingen eller vuxenutbildningen. Då många efterfrågat hjälp med studier har samtal med studie- och yrkesvägledare erbjudits. Därtill har kvinnorna fått information om studiestartsstöd och i de fall de uppfyllt kriterierna har de även fått hjälp att gå vidare med ansökan.

Vidare har nämnden i samarbete med Restaurangakademien i Stockholm tagit fram en utbildningsmodul i syfte att erbjuda kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden kompetensutveckling inom restaurangbranschen. Av sammanlagt 37 anmälda kvinnor under året har 18 diplomerats till kockassistenter.

Då de flesta inom målgruppen saknar försörjningsstöd och av den anledningen inte är berättigade till längre insatser inom Jobbtorg Stockholm, består stödet oftast av endast vägledning. Behovet av vägledning är samtidigt stort eftersom många saknar grundläggande information för att ta nästa steg mot arbete eller studier. Många kvinnor uppger att de fått bra hjälp och information som de inte hade kännedom om innan.

Stadsdelsmammor

Staden deltar i projektet FAB (Fast Track Action Boost) som är finansierat av EU-kommissionens Easi-fond. Projekt löper fram till 31 januari 2021. Projektets syfte är att byta erfarenheter kring insatser för nyanlända flyktingar, men särskilt fokus kvinnor. Insatsen *Stadsdelsmammor* är en del av FAB och innebär att kvinnor med hemmavarande barn och som är berättigade till lönesubventioner genom Arbetsförmedlingen anställs av Stockholms stad som Stadsdelsmammor. Stadsdelsmammorna anställs inledande på ett år, med

eventuell möjlighet för ett andra år. Anställningen inleds med en skraddarsydd utbildning som anordnas av staden, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Stockholms läns landsting gemensamt. Utbildningen samordnas av arbetsmarknadsförvaltningen.

Uppdraget för ”mammorna” är att bedriva uppsökande arbete bland kvinnor med hemmavarande barn och som är arbetslösa. Syfte är att kunna guida personer att ta rätt kontakt i samhällssystemet, att få ett ökat förtroende för myndigheter och att motiveras till att ta nästa steg i riktning mot arbetsmarknaden, samt att bidra till att öka kunskaper om utbildningssystemet, och om hälsa, kost och motion. Ytterligare ett viktigt syfte är att genom information bidra till att flera barn inom socioekonomiskt utsatta områden börjar på förskola. Under 2019 har totalt 17 Stadsdelsmammor varit anställda. Anställning har skett löpande, liksom att några har avslutat sin anställning under året. Från augusti fram till december 2019 träffade stadsdelsmammorna 1 660 personer varav de flesta var kvinnor.

Romsk inkludering

Arbetsmarknadsnämnden arbetar utifrån de uppsatta målen kring rätten till arbete och självförsörjning i stadens strategi för romsk inkludering. Det görs bland annat genom att utveckla brobygggarverksamheten, i syfte att nå den romska minoriteten med information och vägledning om arbetsmarknadsnämndens verksamhet. Brobygggarverksamheten sker i samverkan med andra nämnder och Arbetsförmedlingen. Unga romer 16-29 år och romska kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden är prioriterade. Under året har samordnare tillsammans med brobyggare arbetat med att strukturera och systematisera brobygggarverksamheten, genom bland annat att tydliggöra uppdraget samt ta fram årshjul för utvecklingsarbetet och effektmätningens verktyg. Förslag till riktade insatser för målgruppen har också tagit fram. Vidare har nämnden hållit samråd med unga romer i syfte att öka förståelsen för målgruppens behov samt hitta insatser som gynnar deras möjligheter att få jobb.

Ett utbildningspaket kring romsk inkludering och minoritetslagstiftning som riktar sig till nämndens medarbetare och som hålls av brobyggarna har också tagits fram. Under hösten har flera enheter och staber tagit del av dessa utbildningsinsatser. Delar av utbildningspaketet har även hållits på förvaltningens MR-dag där ca 200 medarbetare deltagit. Vidare har nämnden påbörjat ett arbete med att ta fram broschyrmaterial och informationsfilmer kring brobyggare samt romsk inkludering i syfte att synliggöra det stöd

som kan ges. Även en facebook-sida (Romer i Stockholm) har startats och sidan har i dagsläget 1700 följare.

Enligt effektmätningarna har 207 personer gått till arbetet eller studier, ungefär lika många kvinnor som män. Större delen av dessa har varit mellan 30-64 år, vilket beror på att ungdomar inte varit beredda på det praktiska kring att jobba för första gången. För att bättre lyckas med ungdomar planerar nämnden inför 2020 att starta upp gruppverksamhet med unga romer 16-19 år som erbjuder ungdomsanställning, där målet är att återuppta gymnasiestudier, samt se över möjligheten till riktade utbildningsinsatser på grundläggande nivå för den romska målgruppen. Även att stötta och vägleda unga till sommarjobb är prioriterat.

Feriejobb

Huvudsyftet med stadens feriejobb är att erbjuda ungdomar ett viktigt första möte med arbetsmarknaden och en första möjlighet att få erfarenhet och kontakter samt bidra till att ge ungdomar en meningsfull sysselsättning under loven. Övriga ambitioner med feriejobben är att väcka intresse hos ungdomar att så småningom arbeta i de kommunala verksamheterna. Sommarjobben avser 3 hela veckors arbete med en arbetstid på 90 timmar. Lönen varierar beroende på ålder.

Feriejobb kan erbjudas inom stadens egna verksamheter, till exempel inom barnomsorg, omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning, administration och park- och trädgårds-skötsel. Arbetsuppgifterna får inte undantränga ordinarie arbetskraft eller konkurrera med ordinarie personal eller övriga vikariat.

Förutom att feriejobb kan erbjudas inom de kommunala verksamheterna kan staden inom ramen för feriejobb placera ungdomar hos entreprenörer under förutsättning att de endast utför kvalitetshöjande insatser som ligger utanför det som entreprenörerna åtagit sig att göra åt staden. Placering kan även ske hos ideella föreningar inom kultur, idrott, vård, omsorg och annan kompetensenlig verksamhet förutsatt att denna verksamhet inte konkurrerar med näringslivet och förutsatt att arbetsuppgifterna är kvalitetshöjande.

Stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och kyrkogårdsnämnden tilldelas medel för att anställa ungdomar under sommaren. Dessa nämnder ansvarar för kontakt med ungdomar, framtagande av arbetstillfällen i samverkan med arbetsplatser inom nämndens områden, administration och handläggning av ansökningar samt matchning och anställning av ungdomar. Utbildningsnämnden

avsätter egna medel för anställningar och fungerar på samma sätt som stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och kyrkogårdsnämnden.

Övriga nämnder och bolag ansvarar för att ta fram arbetstillfällen. Dessa arbetstillfällen tilldelas stadsdelsnämnderna som står för administration av anställningarna och ungdomarnas lönekostnader. Förutom att utbildningsnämnden själva anställer ungdomar till sina verksamheter tilldelar de även arbetstillfällen till stadsdelsnämnderna.

Arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för övergripande samordning av stadens arbete med feriejobb. I samordningen ingår att ta fram anvisningar och handläggningsrutiner, driva stadsövergripande verksamhetsutveckling som exempelvis handledarstöd till arbetsplatserna samt samverka med nämnder och bolag för att skapa fler feriejobb, stärka kvaliteten och utveckla nya former av feriejobb.

I samordningen ingår även marknadsföring och information om feriejobb via stadens webbplats och intranät. För kommunikationen med ungdomarna finns även en särskild Facebook-sida.

Under år 2019 har knappt 8 900 ungdomar haft en ferieanställning i någon av stadens egna verksamheter och bolag, upphandlade entreprenörer eller ideella föreningar. Ungefär lika många av dem var flickor och pojkar. Staden har särskilt prioriterat ungdomar med funktionsnedsättning, ungdomar med särskilda sociala skäl, ungdomar som är i behov av språkstöd eller som tillhör det kommunala aktivitetsansvaret. Drygt 1 000 av ungdomarna tillhör någon av dessa grupper. Att årsmålet på 9 000 platser inte uppnåtts beror bland annat på att statsbidrag som fanns tidigare år uteblivit samt att nämnderna väntat sig fler arbetstillfällen för höst- och jullov än de som inkommit.

Feriejobb 2019	Antal ansökningar	Varav erbjöds en anställning	Anställda ungdomar	Varav från de prioriterade målgrupperna	Varav med språkstödande insats
Sommarjobb	15 417	9 215	7 743	900	30
Höstlovsjobb	2 208	994	827	67	0
Jullovsjobb	1 375	369	308	58	0
Summa	19 000	10 578	8 878	1 025	30

Arbetsmarknadsnämnden har bidragit med 108 arbetstillfällen för sommaren och 125 totalt under året. Nämnden har även betalat lön för 55 ungdomar för feriejobb under sommaren. Därutöver har nämnden för sommaren upphandlat sammanlagt 317 arbetstillfällen vid föreningen Stockholm Open, Kollo Stiftelsen Barnens Ö, MISA samt Novare. Nytt för i år är upphandlingen med Novare som dels avser arbetstillfällen för ungdomar som deltar i språkstödssatsning och dels arbetstillfällen inom entreprenörskap. Antalet feriejobb inom entreprenörskap har ökat från 25 ungdomar år 2018 till 60 ungdomar år 2019. Inom ramen för sommarjobben inom entreprenörskap har deltagarna fått grundläggande kunskap i företagsamhet för att därefter ta fram en affärsplan utifrån sina egna idéer.

Stadsdelarna står för en betydande del av de arbetstillfällen som funnits för feriejobbare under 2019. Stadsdelsnämndernas arbetstillfällen finns hos de kommunala verksamheterna, upphandlade entreprenörer och ideella föreningar. Entreprenörer och ideella föreningar står för cirka 38 procent av de registrerade arbetstillfällena. Stadsdelsnämnderna har olika volymmål vilket leder till att behovet av arbetstillfällen ser olika ut. Utifrån det har drygt 200 arbetstillfällen fördelats från stadsdelsnämnder med lägre volymmål till stadsdelsnämnder med höga volymmål.

Utfallet för antalet anställda feriejobbare under 2019 ses i tabellen nedan:

Förvaltning	Arbetat	Kille	Tjej
Bromma	328	52 %	48 %
Enskede-Årsta-Vantör	1 521	48 %	52 %
Farsta	572	49 %	51 %
Hägersten-Liljeholmen	321	48 %	52 %
Hässelby-Vällingby	952	51 %	49 %
Kungsholmen	305	51 %	49 %
Kyrkogårdsförvaltningen	110	50 %	50 %
Norrmalm	146	48 %	52 %
Rinkeby-Kista	1 320	48 %	52 %
Skarpnäck	453	51 %	49 %
Skärholmen	727	51 %	49 %
Spånga-Tensta	809	52 %	48 %
Södermalm	651	50 %	50 %
Trafikkontoret	306	53 %	47 %
Utbildningsförvaltningen	79	49 %	51 %
Älvsjö	84	45 %	55 %
Östermalm	194	58 %	42 %
Totalt	8 878	50 %	50 %